Թ· ՏԱՐԻ — ՇԱԲԱԹ 3 ԱՊՐԻԼ 1904—ՎԱՌՆԱ — ԹԻՒ 25

ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ԼՐԱԳԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ՊԱՅՄԱՆՔ
ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ
Տարեկան 12 . . Ֆր·
Վեցամսեայ 6 «
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ
Երկու թիւ մէկ ծրարով
Տարեկան . . . 14 Ֆր·
Վեցամսեայ . . . . 7 «
ԱՄԵՐԻԿԱ
Տարեկան 2. 60 Տոլար
Վեցամսեայ 1· 50 «
ԿԱՆԽԻԿ

Ծանուցման տողը
20 սանթիմ

ՀԱՍՑԷ
Rédaction du journal
„Iravounk"
VARNA (Bulgarie)
Редакция
на вѣстникъ
Иравунк"
БАРНА

Գրութիւնք ետ չեն
տրուիր

Rev. Père G. Kalemkarian Michitaris
tengasse No. 4
Vienne

ԽՈՉԸՆԴՈՏՆԵՐԸ

Երբոր մարդիկ, տրուած մի ամենապարզ հարցի վճռաբանութեան մէջ, կընտրեն իրենց, որպէս կարծիք, մօքերից ամենաանմիտը, ամենաանբովանդակը, իրենք իրենց կենթարկեն, ակամայ, հետեւեալ երկսայրին (դիլէմմա)· Այդ մարդիկ կա՛մ ապուշ են և կա՛մ անպիտան։

Անշուշտ, սխալուիլը մարդկային է, և մենք ամենքս էլ ենթակայ ենք սխալուելու· սակայն դրան էլ մի չափ ու սահման կայ, դրան էլ մի աստիճան կայ․ որից այն կողմը՝ այդ երկսայրին է որ կդրուի, որպէս միայն հնարաւոր, եթէ միայն, ի հարկէ, չնկրկայանայ հիւանդաբանական առանձին պարագայ։

Այդ դիլէմմայի՛ն ստիպուած ենք դատապարտել մի շարք մարդկանց, որոնք թւում են ուխտած լինել ամեն կերպով՝ ամեն գնով, դէմ կանդնելու մի ամենադեղեցիկ գործի, ինչպիսին է յեղափոխական բոլոր անջատ ոյժերի ի մի միացումը մէ՛կ դրօշի, մէ՛կ ուղղութեան տակ։

Այդ մարդիկ, անկարող դիմադրելու յեղափոխական շարքերի մէջ և նրանցից դուրս, լայն ժողովրդի ովկէանոսում, հետըզհետէ աւելի ու աւելի բարձրացող Միութեան հոսանքին, դըլուխները կորցրած, գերմարդկային ճիգեր են թափում նրան վիժեցնելու, նրան անյաջողութեան մատնելու։

Ի՞նչ են ասում։

Ասում են թէ Միութիւնը անկարելի է, որովհետև, ասումեն, ի՞նչպէս կարելի է որ մարդիկ իրենց հաւատքները թողնեն կամ փոխեն։ Հաւատքը կարելի բա՞ն է թողնել կամ փոխել։

Բայց ո՞վ է ասում կամ պահանջում որ մարդիկ իրենց հաւատքը թողնեն կամ փոխեն։

Այդպիսի պահանջ ոչ ոք չէ դրած մինչև հիմա, որքան մենք գիտենք։ Մենք ասում ենք որ միևնոյն նպատակի համար և միևնոյն թշնամու դէմ կռւող ոյժերը չպէտք է որ լինին անջատ, չպէտք է որ գործեն առանց որոշ, մի և ընդհանուր մտածութեամբ վայր բերուած ուղղութեան· որ այդպէս անել անմիտ է, աննպատակ է և վնասակար։ Այս լեզուն հասկանալի չէ՞։

Մի՞թէ Ճապօնը, որ այս րոպէիս կռւումէ Ռուսաստանի դէմ, որպէս մի մարմին, բաղկացած է բոլորովին միատեսակ մտածող անհատներից։ Մի՞թէ Ռուսաստանը, նրա դէմ կռւող միւս մարմինը, տարբեր հանգամանքների մէջ է այդ կողմից։ Մի՞թէ մենք ինքներս անպայման ստիպուած ենք թողնելու մեր համոզումները, մեր գաղափարները, մեր հաւատքը, եթէ, յանկարծ, հակառակ այդ մարդկանց անհասկանալի ուխտին ու փափաքներին, մի օր մեր ուզած ու բոլոր ոյժով կանչած միութիւնը իրականանայ։

Բայց այդպիսի բան չկայ։ Այդ սխալ է և պէտք է միանգամ ընդմիշտ թողնել այդ անմիտ արգումէնտը, որ մեծ թափով և անսպասելի գիտի տուած ամբարտաւանական չեչտով հրապարակ հանուած է մի ժամանակից ի վեր և որը չեն դադարում կրկնելուց, յեղյեղելուց, և՛ բեմից, և՛ մամուլից, և՛ մութ ու խուլ անկիւններից, բոլոր եւ ամեն տեսակի չահադրգիռները։

Ասացէք խնդրեմ, ո՞րն է մեր յեղափոխական ծանօթ կուսակցութիւններից—մեր խօսքը, ի հարկ է, այն կուսակցութիւնների մասին է, որոնք իրենց նպատակ դրած են Հայաստանի Ազատութիւնը՝ Օսմանեան բռնապետութեան լուծից—ո՞րն է, ասումենք, որ տարբեր նպատակի վրայ կեցած լինի․ Հնչ․ երկու կուսակցութիւննե՞րը, Հ․ Յ Դաշնակցութի՞ւնը, ինքը, Միութենակա՞նը․—ո՛չ մէկը և ո՛չ միւսը։ Բոլորն էլ դաւանում են միևնոյն նպատակը։

Լաւ ուրեմն, մենք էլ ասում ենք· այդ կուսակցութիւնները առանձին առանձին եւ միմեանցից գաղտնի պահուած ու միմեանց չէզոքացնող ուղղութեամբ չեն կարող ընդհանուր նպատակը իրագործել, եթէ նոյն իսկ ընդունէինք մի րոպէ որ նրանք հրաշքով կ՚դադարէին մղել միմեանց դէմ մի այլ սպանիչ ներքին կռիւ, որ մեր ամենօրեայ ամենատխուր իրականութիւնն է, բացի ընդհանուր թշնամու դէմ մղուող կռուից։

Եւ այս ասելով, կկնում ենք, մենք ամենևին չենք ուզում հասկանալ, կամ պահանջել․որ մարդկանց հաւատքը, համոզումները խլուին իրենցից· ոչ, այդպիսի յիմար, անմիտ բան մենք չ՚պահանջեցինք։ Համոզումները կ՚փոխուին մի՛միայն համոզման ոյժով· բայց ընդհանուր նպատակի յաջողութեան համար մասնաւոր համոզումները մասնաւոր, անհատական աշխարհին պէտք է պատկանեցնե՞լ թէ ոչ։ Ուրիշ ի՞նչպէս կարելի է ազգութիւն ստեղծել, ազգային գոյութեան կռիւ մղել՝ անկախ անհատական, կուսակցական, ցեղային նկատումներից։

Պարզ է, հետևաբար, որ յեղափոխական ընդհ· Միութիւնը կկատարուի, առանց մազի չափ դիպչելու անհատական առանձին գաղափարների, համոզումների, հաւատքի· Կռիւը հայի կռիւ է և ոչ կուսակցութեան, և կարծեմ շատ լաւ հասկանալի է բոլորին, որ այդ կռիւը հայերը կարող են մղել Օսմանցու դէմ, չառանց իրարից հաշիւ պահանջելու թէ արդեօք ամենքն էլ սօսիալի՞ստ են, անիշխանակա՞ն են, լուսաւորչակա՞ն են, բողոքակա՞ն են, կաթոլի՞կ են, դարվինի՞ստ են, աստուածեա՞ն են թէ անաստուածեան։

Ահա՛ հարցը։ Նա, ինչպէս տեսնումէ, շատ պարզ է, լոյսի պէս պարզ, և մենք զարմանում ենք թէ ի՛նչպէս չեն հասկանում կամ չհասկանալ են ձևացնում այդ մարդիկը, որոնք աշխատում են քարեր նետել եկող Միութեան առաջ և պղտորել ժողովրդի միամիտ մասի մտքերը։

Բայց ժողովուրդը չի խաբուի· նա գիտէ, և յուսով ենք, կգիտենայ այդ խոչընդոտների վերայից կոխել անցնիլ յաղթական դէպի ընդհանուր Միութեան առողջարար և փրկարար գաղափարը։

Հմայեակ Խուշպուլեան

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ԽՈՒՄԲԸ

Կ. Պոլսէն կը գրեն Վիէննայի «Էնֆորմասիոն լրագրոյն․

Սասունէն տեղեկութիւնները օրէ օր աւելի ցնցող կը հասնին, և հոս կը հարցունեն իրարու· մի՞ գուցէ այս խորհրդաւոր լռութեան տակ սոսկալի բան մը կը պատրաստուի· զի, ինչպէս կը յիշուի, 1894 ին Հայաստանի մէջ գործուած վայրագութեանց գոյժը չորս ամսէ վերջը միայն Եւրոպային հասաւ։

Դժբաղդաբար, Մուշը, Սասունը խիստ հեռու են, և հոն չկան Եւրոպական հիւպատոսարաններ, որպէսզի ականատես ըլլային գործուած խժդժութեանց։ Ասոր համար Հայոց Պատրիարքարանին մէջ մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ։ Երբ Սուլթանը պատրիարքարանէն խնդրեց որ ապստամբները հանդարտեցնէ, Օրմանեան պատրիարքը Մուշի առաջնորդը ղրկեց ապստամբապետին· բայց անոնց բանակցութեանց արդիւնքը դեռ յայտնի չէ· Միւս կողմանէ դժուար չէ Անդրանիկի պատասխանը գուշակել, այսինքն Սասունի Հայերը խաւարարներ չեն, այլ զէնքի փարած են, որպէսզի ինքզինքնին պաշտպանեն իրենց ոխերիմ թշնամի քրդաց ասպատակութեանց դէմ։

Սակայն Թուրք իշխանութեան գործին չգար որ Հայերը զէնք կրեն, որովհետև անոնց դիւրաւ կրնայ անոնց խօսք հասկցնել երբ անզէն են։

Անդրանիկ և իր մարդիկը, որոնք դրօշակեան դաշնակցու-

թեան կը պատկանին, երբեք չպիտի խաբուին կառավարութեան մեքենայութեանց, զի փորձով գիտեն իրենց սպառող անհաւատ ճակատագիրը, եթէ այդ բանն ընեն։

Զէքի բաշա, որ այսօր 8 ջոկատի գլուխ անցած Սասունի վրայ յարձակելու կը պատրաստուի, 1894 ին յաջողեցաւ խորամանկութեամբ և սպառնալիքով խոստումներով 300 լեռնական վար հովիտը իջեցունել և անգթօրէն խողխողել։

Հետևաբար տարակոյս չկայ որ ապստամբապետին քով գացող պատուիրակութիւնը ապարդիւն պիտի մնայ և Զէքի բաշա պիտի ստիպուի Սասունը պատերազմով գրաւելու ձեռնարկել։

—Միւս կողմանէ Կ.Պոլսէն «Նայէ ֆրայէ բրեսսէ» լրագրոյն կը հեռագրեն թէ Մուշի մօտ հայկական՝ մեծ ապստամբախումբ մը ռուսական հիւպատոսին պաշտպանութիւնը խնդրերէ, յայտնելով թէ զէնքերը վար պիտի դնէ, եթէ հիւպատոսը երաշխաւորէ որ չպիտի պատժուի ու ազատ պիտի ձգուի։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԹՐՔՕ—ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Մեծ պահոց հետ վերջացաւ նաև մօտաւոր Արևելքի քաղաքականութեան չոր․ եւ երկար գրուագներէն մին։ Թրքօ-Պուլկարական համաձայնութիւնը այսօր թղթի վրայ սեւ ու ճերմակ տեսանելի իրողութիւն մըն է, որ, Սուլթանի հաճութեամբը, առաջ ուղղած եւ՝ կոչէն ստորագրուեցաւ նախարարաց խորհուրդին նախագահ Սաիտ փաշայի եւ Մօսիէօ Նաչէվիչի կողմէն։ Բանակցութիւնները վեց ամիս տեւեցին, ինչ որ շատ երկար համարուելու չէ, նկատելով որ անոնք սաճկական հողի վրայ տեղի ունեցան, ու աճապարելը մահացու մեղք է։ Մօսիէօ Նաչէվիչի յաջողութիւնը մեծ է եւ շնորհաւորութեան արժանի երբ մարդ վայրկեան մը խորհի թէ ինչ աննպաստ պարագաներու տակ գործեց Պուլկար գործակալը։ Պուլկարիա իւր անպաշտօն կերպով Մակեդոնիոյ յեղափոխականներուն շնորհած օգնութեամբը եւ ապստամբները ինքզինքը վեհապետին հանդէպ շատ անախորժ կացութեան մը մէջ ձգած էր։ Երկար ժամանակէ ասդին, յարաբերութիւնները այնպէս լարուած էին որ պատերազմը կրնար օ եւ է վայրկեան պայթիլ եւ հաւանօրէն Պուլկարիոյ ի վնաս վերջանալ։ Աւստրիոյ եւ Ռուսիոյ ներկայացուցած փետրվարի ծրագիրը արդէն Մակեդոնիոյ մէջ թափուած «րեան հեղեղներուն մէջ խեղդուեր էր, կարծես յուսոյ նշոյլ մը չկար։ Անհ՝ այս մութ եւ ելեկտրացած ամպերուն տակ՝ Պուլկար դիւանագէտը սկսաւ գործի։ Եւրոպական թերթերը դրօրէն, գրեթէ արհամարհանօք խօսեցան անոր ջանքերուն մասին։ Պուլկարները վնաս չեցուով մը կը յիշէին զանոնք։ Նաչէվիչ ինքը՝ իրեն դէմ ելնող օտարական անտարբերութենէն եւ սաստամտոր չկամութենէն մէկ երկու անգամ, բոլորովին յուսահատ եղաւ։ Բայց այսօր կրնայ ամբողջ ճշմարտութեամբ կրկնել՝ «լաւ է՝ ինչ որ լաւ կը վերջանայ.» Որովհետեւ, գէթ երեւութապէս, Նաչէվիչի համբերութիւնը եւ ճարպկութիւնը յաղթանակը տարած են։

Բառ մըն ալ համաձայնութեան պարունակութեան մասին։ Թուրքիոյ կողմէն կը խոստացուի․

Ա. ընդհանուր ներողութիւն բոլոր յեղափոխականներուն, ուր որ ըլլան անոնք, բանտի մէջ, արտասահման թէ Մակեդոնիոյ լեռներուն վրայ։ Միայն ուժանակ պայթեցնելու յանցանքով բռնուածները բացառութիւն պիտի կազմեն։

Բ. փախստականներուն վերադարձը թոյլատրել եւ անոնց դրամապէս օգնել՝ իրենց քարուքանդ եղած բնակավայրերը վերաշինելու համար։

Գ. վերցնել պուլկար վաճառականութեան դէմ հանուած արտաքոյ կարգի մաքսային եւ երկաթուղւոյ դժուարութիւնները։

Դ. Մակեդոնիոյ պուլկարները հանրային պաշտօնավարութեան մասնակցելու կոչել։

Ասոնց չորսն ալ որոշ, դրական բարիքներ են Մակեդոնացիներուն համար։ Ներողութեան խնդիրը՝ որ մինչև ապստամբած երկրի մը անուշ միջոցներով խաղաղացման մէկ էական կէտը կը կազմէ՝ Ռուսօ-Աւստրիական ծրագրին մէջ զանց առնուած էր. թէպէտ խօսք կար թէ բանակցութիւններուն մէջ անպատճառ երեւան պիտի ելնէր։ Սուլթանը ինքը՝ երբ անկախօրէն՝ բարեկարգութեան մը ծրագիրը պատրաստեց երկու տէրութեանց միջամտութիւնը ի դերեւ հանելու համար՝ յիշեց թէ Մակեդոնացիներուն ներել ալ պէտք էր։ Փախստականներու խնդիրը, զոր բարեկարգութեան ծրագիրն ալ կը յուզէ՝ Պուլկարիոյ համար բաց վէրք մըն էր վեց հօծ ամսէ ասդին։ Տասնեակ մը հազարներով բերաններու անօթի հացընել իր համեստ միջոցներովը համար անտանելի բեռ մըն էր։ Հիմա կը մնայ տեսնել թէ այս փախստականներուն վերադարձը ինչպէս պիտի գործադրուի։

Մեր կարծեօք, այս պայմաններուն մէջ, ամենակարեւոր բանը սա է թէ Պուլկարիոյ պէս փոքրիկ իշխանութիւն մը ոչ միայն յաջողեցաւ ամբողջացնել եւ հաստատել Միւրցսթէկի ծրագիրը եւ անոր կիրարկումին համար նոր խոստում մը կորզել Թուրքիայէն, այլ նաեւ անուղղակի կերպով ինքզինքը Մակեդոնիոյ պուլկարներուն պաշտպանը յայտարարեց եւ ցուցուց։

Իր ապագայ դիւանաներուն հանդէպ համար՝ ասիկա հսկայական քայլ մըն է, բարոյական մեծ յաղթանակ մը։

Իր կողմէն Պուլկարիա կը խոստանայ իր հողին վրայ արգիլել Տաճկաստանի դէմ, յեղափոխականներու եւ զինուած հրոսակներու կազմութիւնը եւ այսպիսի ձեռնարկներու մէջ բռնուածները խիստ օրինքի պատժել։

Արգիլել նաեւ պայթուցիկ նիւթերու ներածութիւնը դէպի Թուրքիա։ Այս ամէնը պիտի պահանջէ ոստիկանական եւ զինուորական մարմնի մը առեղծուած՝ սահմանագլխին վրայ խիստ հսկողութիւն մը ընելու համար։

Կը տեսնէք որ Պուլկարիոյ խոստումը իւր ոսկական պարտականութենէն անդին չ'անցնիր եւ կը նշանակէ թէ իր մինչեւ հիմայ Մակեդոնական ընկերներուն ը՝ ձեռած օժանդակութենէն այլ եւս ետ կը քաշուի եւ սասնկով ինքզինքը կնճռոտ կացութենէ մը կը փրկէ պատուաւոր կերպով։

Հիմայ կը մնայ հարցնել թէ ի՛նչ պիտի ըլլան այս համաձայնութեան անմիջական պտուղները։ Մենք վարժուած չենք ակնկալելու թէ Թուրքիա իրեն ինկած պարտականութեանց բաժինը հաւատարմապէս պիտի գործադրէ։

Երանի՛ թէ այս պայմանագրութիւնը գերեզմանի՛ կ բացառութիւնը ըլլար այն տխուր սկզբունքին, որուն մահմետական Թուրքիան կը հետեւի միշտ Քրիստոնեայ երկիրներուն հանդէպ։ Կեավուրին տրուած խոստումը հարկադրիչ չէ երբեք՝ եթէ արտաքին ճնշում մը չկայ։ Անշուշտ, Թուրքիա պիտի ջանայ հոս ու հոն բան մը ընելով, որպէսզի ի ձայն փողոյ եւ թմբկի հռչակէ թէ ինք իր խօսքին տէրն է։

Բայց համաձայնութիւնը դատապարտուած չէ անօգուտ թղթի կտոր մնալու։ Թէ այն երկու մեծ Տէրութեանց ծրագրին վերահաստատումը, ամրապնդումն է՝ այս ինքնին մեծ առաւելութիւն մըն է։ Սակայն ասկէց աւելի, այս համաձայնութեան շնորհիւ, Թրքօ-Պուլկարական պատերազմին վտանգը գէթ ժամանակ մը մօտաւոր Արեւելքի հորիզոնէն վարատուած կրնայ նկատուիլ։

ՕՐԻՕՆ

ԹՐՔՕ-ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԲՆԱԳԻՐԸ

Ահաւասիկ թարգմանութիւնը Թուրքօ-Պուլկարական համաձայնութեան, որ Զատկի նախորդ օրը ստորագրուեցաւ Կ. Պոլսոյ մէջ։ Ցանուն պուլկար կառավարութեան ստորագրեց իշխանապետութեան Կ. Պոլսոյ գործակատար Տ. Նաչէվիչ, իսկ յանուն Թուրք կառավարութեան ստորագրեցին պետական խորհրդոյ նախագահ Սայիտ բաշա եւ Զէքի բաշան։

—Պուլկար իշխանապետութիւնը պարտականութիւն կ'ստանձնէ արգիլել եւ խոչընդոտ հանդիսանալ, որ իր հողին վրայ յեղափոխական մասնախումբեր, զինեալ ապստամբախումբեր չը կազմուին. յանձն կ'առնու նաեւ պատժել օրէնքին ամենայն խստութեամբը իր այն հպատակները, որոնք դրացի թըրքական գաւառաց մէջ խռովարարական արարքներ գործելէ ետքը հիւսիսային կամ հարաւային Պուլկարիա կ'ապաստանին։

Պուլկարիան պիտի արգիլէ դրացի թրքական նահանգներուն մէջ պայթուցիկ նիւթերու, թունաւոր եւ առողջութեան վնասակար արտադրութիւններու ներմուծութիւնը։

Ինչպէս արդէն դաշնագրութիւններով ընդունուած է, հիւսիսային եւ հարաւային Պուլկարիոյ թուրքերուն թոյլ պիտի տրուի իրենց կրօնական պաշտամունքին ազատ գործադրութիւնը։

Երբ Սոֆիայի մէջ կամ այլուր միւֆթիի պաշտօնը բաց մնայ, նոր միւֆթիին ընտրութիւնը պէտք է իմաց տրուի Կ. Պոլսոյ Շէյխ-իւլ-իսլամին։

Սելանիկի, Մանաստըրի եւ Իւսկիւպի նահանգներուն մէջ պիտի գործադրուին այն բարենորոգումները, որոնց մասին համաձայնութիւն գոյացած է Ռուսիայի եւ Աւստրիայի միջեւ, եւ պէտք եղած պատուէրները տրուած են արդէն։

Նոյնպէս իր ամբողջութեամբ պիտի գործադրուի այն ընդհանուր ներողութիւնը, զոր Սուլթանը ամենաողորմածաբար վճռած է։

Ներումը պիտի շնորհուի ամէն անոնց, որ անուղղակի կամ ուղղակի կերպով մասնակցած են ապստամբական շարժումին եւ իրր կասկածելի ամբաստանուած կամ իրր քաղաքական ոճրագործ դատապարտուած են։ Անկէ սակայն չպիտի օգտուին անոնք, որ ուժանակ գործածած են շոգենաւեր, կամուրջներ, երկաթուղիներ եւ հասարակային շէնքեր քանդելու համար եւ որոնք արդէն, դատավճիռ կրած են։

Թուրքիայէն դէպի Պուլկարիա փախչող քրիստոնեաները, որոնց ստացուածները վնասուած են, երբ իրենց բնակավայրը վերադառնան, նիւթական օգնութիւն պիտի ստանան Թուրք պաշտօնեաներէն իրենց տուները վերաշինելու, եւ անոնց հողերը իրենց պիտի վերադարձուին։

Ներկայիս մասնաւոր պայմանագիր մը պիտի կցուի վերաբերեալ յանձնըման այն սովորական ոճրագործներուն եւ գասալիքներուն, որոնք Թուրքիայէն դէպի Պուլկարիա կը փախչին եւ փոխադարձաբար։

Որպէսզի աւազակներու եւ ապստամբախումբերու սահմանէն անցնիլը արգիլուի, Թուրք եւ պուլկար կառավարութեանց կողմանէ քաղաքային եւ զինուորական խառն պաշտօնեաներ պիտի կարգուին։ Այս նպատակաւ համաձայնութիւն մը պիտի կնքուի։

Նոյնպէս պիտի կարգուի յանձնախումբ մը, որ անմիջապէս գործի պիտի ձեռնարկէ եւ երկու կողմանէ առկախ մնացած հարցերը պիտի կարգադրէ։

Վերջերս Պուլկարիայի առաքումներուն դէմ գործադրուած մաքսական արտակարգ կանխազգուշութիւնները պիտի փոխուին եւ անոնց տեղը պիտի բռնեն նախկին հրահանգները։

Սահմանագլխին ապահովութիւնը պիտի ամրապնդի։ Երկաթուղիները ազատ պիտի երթեւեկեն, եւ ոչ մէկ արգելք մը պիտի ըլլայ այն պուլկարահպատակներուն, որոնք վաւերացեալ անցագիր ունին եւ գործոյ համար Թուրքիա կը ճամբորդեն։

Որովհետեւ ամէն Թուրքահպատակներուն անխտիր թոյլ կը տրուի հասարակային պաշտօններու մէջ մտնել, պուլկարներն ալ, ինչպէս ասկէ առաջ, նոյնպէս եւ ասկէ ետքը, պիտի կրնան պաշտօնի կոչուիլ վարչական, ինչպէս նաեւ դատաստանական ճիւղերուն մէջ, բաւական է որ այդ բանին յարմարութիւն ունենան։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՇՈՒՐՋԸ

Անվիճելի է որ պատերազմներու մէջ ինչպէս նաեւ մարդկային ամէն կարգի ձեռնարկութիւններու մէջ, ղեկավարող միտքը, նախապէս վայր բռնուած յատակագիծը [պլան], գլխաւոր եւ կենսական կարեւորութիւն ունեցող մի պայման է յաջողութեան տեսակէտից, եթէ միայն նա հիմնուած է գործի մասին ձիշդ բերուած որոշ դրական գիտութեան վիրայ եւ կլինի փոփոխելի համեմատ նոյն այդ գիտութեան պահանջի։

Սոցա ընդհանուր, որոշ պլանի պատերազմները մատնուած են անխուսափութեան, անկանոնութեան եւ դատապարտուած շատ անգամ անդարմանելի անյաջողութեան, հակառակ նոյն իսկ պարզուած անհուն էներգիա-

յի, քաշուէթեան եւ անժխտելի անձնազոհութեան։

Այս րոպէիս, Ռուսօ-Ճապոնական պատերազմի մէջ, երբ պատերազմական բարձր խորհուրդները յամառաբար լռում են ի մեծ յուսահատութիւն հետաքրքիր հանդիսատեսների, երկու հակառակորդների կողմից հետեւելիք ռազմագիտական ընդհանուր պլանը, տակաւին է որ ամենից աւելի զբաղեցնում է պատերազմի ելքին շահագրգիռ ձեռնհաս մարդիկը։

Վերջին բոլոր խորհուրդները կարծես խօսում են ի նպաստ այն տեսութեան թէ Ռուսիան ձգտում է Ճապոնիային քաշել տանիլ Մանչուրիայի տափաստանները, ուր ռուսական զօրքի ընդհանրապէս, կօզակների վաշտերի մասնաւորապէս, գործողութիւնները ամենամեծ շանսը կարող են ունենալ փայլուն յաղթութիւնների, որոնց այնքան պէտք ունի մեծազօր կայսրութեան բարոյական պրէստիժը նախ եւ առաջ։ Ի միջի այլոց այս բացատրութիւնն է որ կարող է ամենից աւելի յարմարել ռուսական զօրքերի ատրճանաբար, կանոնաւոր մէթոտիկ յետս նահանջին եւ համախմբման դէպի Եալու-ի աջ եզերքը։

Գալով Ճապոնին, հակառակ նախապէս կարծուածին, որի համեմատ Միկադօ-[illegible]յաղթական եւ յանդուգն զօրքերը կանցնէին Եալուն եւ կ՚խփղախէին մինչեւ Մանչուրիայի, ապա Սիբերիայի խորքերը՝ իրենց երկրի մէջ խեղդելու, իրենց տեսակէտով նոյն իսկ պատժելու, իրենց ազգային գոյութեան սպառնացող ժպիրհ թշնամուն, թւում է թէ նա Եալուից այն կողմը արկածախնդրութեան ենելու ամենեւին դիտաւորութիւն չունի այլեւս։

Ճապոնական բանակը՝ նստած ամուր, իր յաղթական դիրքերի վերայ, կեդրոնացած Կորէայի լեռնային անքանցելի ռազմագիտական բարձրութիւնների վերայ, որոնց նա անհամեմատ աւելի ծանօթ է քան իր հակառակորդը, թւում է թէ ուրիշ բան չունի անելու այժմ, բայց եթէ համբերութեամբ սպասելու որ թշնամին ինքը գայ եւ նրան սարսափ հեռացնել, եթէ կարող է, ի հարկէ։

Այս պէրսպէկտիվը եթէ իրականանայ, այն անխուսափելի արդիւնքը կարող է ունենալ որ պատերազմը կ՚տեւէ կարծուածից աւելի երկար.

Բայց այս պէրսպէկտիվը միեւնոյն ժամանակ ամենամեծ մտահոգութիւն պատճառողն է ռուս ռազմագէտ սպայակոյտին, որին այնքան հեշտ չի լինի-գուցէ եւ անկարելի-անցնելով անթիւ, անհամար դժուարութիւնների միջով, որոնց ենթարկուած է նա իրականացնել այդ հարկեցուցիչ անհրաժեշտութիւնը։

Ճապոնները, մինչեւ հիմայ տարած յաղթանակներից յետոյ, թւում է թէ յախուռն գործողութիւններով ամենեւին մտադիր չեն նսեմացնելու ձեռք բերուած զինուորական բարձր պրէստիժը, վարկը։ Տայմզի զինուորական քրօնիկագրին խիստ ուշագրաւ եւ խիստ իմաստուն խորհուրդները թւում են գնահատուած լինել նրանց կողմից, որոնց համեմատ, Ճապոնը, եթէ անխոհեմութիւն ունենայ նետուելու մինչեւ Մանչուրիայի խորքերը, ապահովապէս պէտք է կորցնէ պատերազմը։ Մնալ Կորէայում եւ սպասել թշնամուն այնտեղ իսկ-ահա՛ նշանաւոր քրօնիկագրի կարծիքը, որ եւ թւում է մեզ լինել խիստ հիմնաւոր։

Հ. Խ.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Քօնսթանցա 22 մարտ 904

Սեւ ծովուն վրայ Ռումանիոյ այս կարեւորագոյն նաւահանգիստը ուրախալի է ըսել թէ բաւական թուով հայ վաճառականներու լաւ դիրք մը ապահոված է. իսկ պանդուխտ հայ բանուորներուն եւ գործաւորներուն իրենց ապրուստը հայթայթելու համար գործ չը պակսիր հոս։ Այս վերջիններուն թիւը հազարէն աւելի է, որոնք միշտ չարքաշ, միշտ խնայողասէր ըլլալով համդերձ չեն կրնար քանի մը ոսկի իրարու վրայ դիզել՝ գրպանին լեցուն օր մը Հայրենիք վերադառնալու համար. բայց միեւնոյն ատեն այս պանդուխտները չեն դադրիր Հայրենիքի փրկութեան գործին համար՝ իրենց դիմում եղած ատեն՝ նպաստելէ նիւթապէս, իսկ մասնաւորապէս միշտ հայրենիքի ցաւովը կը տապկուին, կը տոչորուին։

Հայրենիքի փրկութեան գործին սատարելու զոհաբեր ոգին սաէպ մեր պանդուխտները անզգոյշ կընէ կեղծը անկեղծէն, սուտը ճշմարիտէն եւ կասկածելին ապահովէն զանազանելու։ Մինչդ այս վերջին տեսակէն, կասկածելի տոմսակներու տուր եւ առ մը ունեցած են Քօնսթանցայի մեր պանդուխտներէն շատերը։ «Հ. Ց. Դ. Ռ. Կ. Կ.» տառերէ բաղկացեալ կարմիր կնիքով 5 ռուպլինոց տոմսակներ ծախուած են հոս ալ կարգ մը դաշնակցական կարծուած անձերու ձեռքով։ Այդ տոմսակներու կոնակը ծանուցուածին համեմատ վճարահանութիւնը յունվարին տեղի պիտի ունենար եւ 3 ամիսէն յետոյ չահող թիւերը իրենց արժէքը կը կորսնցնեն՝ եթէ չը ներկայացուին։ Բայց այսօր եկու տես որ յունվարը անցած է եւ երեք ամիսն ալ լրանալու վրայ է. տոմսակ գնողները, նոյնպէս ալ ծախողներէն շատերը՝ ոչ վճարահանութիւնը կատարուած ըլլալէ տեղեակ են, ոչ շահածը չը շահածը գիտեն եւ ոչ ալ հասկցած են թէ այդ տոմսակներուն փոխարէն վճարուած դրամները ինչ նպատակի կը յատկանան—Որքի՞ թէ յեղափոխութեան օրգանները «ՑՕԴՈՒՏ ՈՐԲ ԹՈՒՐՔԱՀԱՅԵՐՈՒՆ» չփոթ բառերը գործածուած են այդ տոմսակներուն ճակատը։ Անոնց ընդհանուր թիւն է 20000, հատը 5 ռուպլի եւ գումարը կընէ 260 000 ֆր։ Ահա պատկառելի գումար մը, որ կառնուի հայ պանդուխտներու քսակէն, առանց ո՛եւ է մարմնոյ մը պատասխանատուութիւնը կամ հսկողութիւնը ծանուցանելու, ինչ որ կասկածները աւելի կը զօրացնէ, մանաւանդ երբ նկատի առնենք թէ հրապարակաւ եւ անհատաբար եղած հարցումներուն լռութեամբ միայն պատասխանուած է։

Ակնայ Առաջնորդարանէն հասած գթութեան կոչի մը վրայ՝ Քօնսթանցայի ակնցիք իրենց ծննդավայրին մէջ տիրող թշուառութիւնը ըստ կարի ամոքելու փութաջանութիւնը ունեցած են եւ բնիկ ակնցիներէն Տ. Յարութիւն Տէր Առաքելեան, Տ. Սուքիաս Խօրասանճեան եւ Տ. Պօղոս Գրիգորեան հանգանակութեան ենելով ակնցի եւ ոչ ակնցի ազգայիններէ հաւաքած են 1066 ֆր. զոր անյապաղ ղրկած են Տ. Յա որ Գօրեանի միջոցաւ Ակնայ թաղ. խորհուրդին. որուն ստացած ըլլալու ընկալագիրը եւ շնորհակալութեան պաշտօնական նամակը արդէն հասած է հոս։

Քօնսթանցայի ազգային հաստատութիւնները անցեալ տարուայ վրայ հիմնական փոփոխութիւն մը չեն կրած. ազգ. վարժարանի ուսուցչական մարմինը նոյնն է, թաղականները նոյնը. միայն քահանայ Դատաւորեանի տեղ եկած է տէր Արիս. Չէօլեան, որ աւելի զարգացած ըլլալով, անդուոյն ազգային գործերուն օգտակար ըլլալու առաւելութեամբ օժտուած քահանայ մըն է։

Բարեգործական ընկերութիւնը նոր վարչութիւն մը ընտրած է, բայց իր սնտուկին դատարկ վիճակը պատճառ եղած է որ ընթերցարանի սրահը առ այժմ գոց մնայ։ Ս. Զատկին երկրորդ օրը կատարուելիք պարահանդէսը կը յուսացուի որով, ընկերութիւնը կրկին ընթերցարանով մը օժտէ։

Անցեալ շաբթու Քօնսթանցայի մէջ օրինակելի երեկոյթ մը տեղի ունեցած է ի նպաստ աղքատներու։ Այդ երեկոյթին կազմակերպիչները եղած են քաղաքին կառավարիչը, քաղաքապետը եւ ուրիշ երեւելի Ռումէններ։ Հրաւիրեալ ծանօթ հայ հանդիսական մը համակրանօք պատմեց մեզ թէ տեսարանին վրայ (չէնա)կառավարիչին կինը սպասուհի, ոստիկանապետին կինը դերասանուհի, քաղաքապետը երգիչ եւ դեռ ուրիշ շատ մը դիրքի տէր անձնաւորութիւններ, ուսուցիչներ եւ բարձր դասու տիկիններ այլ եւ այլ դերեր կատարեցին։

Իսկապէս օրինակելի է Քօնսթանցայի բարձր Ռումէն երկսեռ դասուն դէպի գթութեան գործը ցոյց տուած հոգածութիւնը, որով Զատկի առթիւ աղքատներուն ի նպաստ կոկիկ գումար մը հայթայթելու նպատակաւ պետական անձնաւորութիւններ իսկ շէնա ելնել կը հաճին հանդիսականները զոհ ձգելու համար։

* * *

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կ. Պոլսոյ լրագրաց մէջ կը կարդանք մահը հռչակաւոր Հերեթիկ Հօճայի, որ ամբողջ սերունդի մը Թուրքերէնի ուսուցիչն եղած էր։ «Սուրհանդակ» լրագիրը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ հանգուցելոյն վրայ։

«Ռեթէոս էֆ. Գրիգորեան, ծանօթ ամէնուն Հերեթիկ Հօճա անունով, խոր ծերութեան հասակի մէջ կնքեց իր մահկանացուն երէկ։

Ռեթէոս էֆ. Գրիգորեան, իր այս ալեւոր հասակին մէջ, դադրած այլեւս աշխատելու եւ օգտակար ըլլալու վիճակէն, կ՚ապրէր իր խնայած գումարով եւ Մայր եկեղեցւոյ թաղ. խորհուրդին վճարած 80 ղրուշ հանգստեան թոշակով։

Հայ վարժարաններու մէջ Թուրքերէն լեզուի ուսուցման համար երկար տարիներ աշխատութիւն նուիրող այս ուսուցչին մահը կորուստ մըն է, որովհետեւ շատ քիչ են իրեն չափ Թուրքերէնի եւ նամանաւանդ Արաբերէնի նրբութեանց թափանցող ուսուցիչներ, եւ, ընդհակառակն, ստուար է թիւը անոնց, որոնք լեզուն սորված են իրմէ եւ այսօր կը գտնուին պետական ծառայութեան, ուսուցչութեան եւ առեւտրական ասպարէզներու մէջ։ Ճիշդ է որ առնցմէ երախտագիտութեան ապացոյց մը չտեսնուեցաւ հանգուցելոյն վերջին օրերուն մէջ, այն պատճառաւ թերեւս որ Ռեթէոս էֆ. մեկուսացած էր իր Լանկայի տան մէջ առանց մէկուն դիմելու եւ առանց օգնութիւն մը խնդրելու. այսու հանդերձ ամէնքն ալ կ՚ընդունին եւ կը խոստովանին մեզի հետ թէ Ռեթէոս էֆ. արդիւնաւոր եղած էր իր դասախօսութիւններով, մանաւանդ իր Արաբերէնի կրկին քերականութիւններով։»

—Ուսուցչապետ Պերպերեան էֆէնտի իր վարժարանին մէջ ձրիաբար ընդունած է հանգուցեալ ուսուցիչ Մկրտիչ Սարեանի որդի Դենիկը։ Կը կարծենք գիտնալ թէ այս առաջին որբը չէ որ այնքան ազնուօրէն կը հիւրընկալուի Պերպերեան յարկին տակ. գործը ինքնին այնչափ պերճախօս է, որ անոր դրուատիքն ընել աւելորդ է։

—Կիպրոսի մէջ գտնուած որբանոցը, ինչպէս յայտնի է, կը մատակարարուի գլխաւորաբար Մանչեսթըրի պատուաւոր ազգայնոց նուիրատուութեամբ։ Այդ որբանոցի աշակերտներու թիւին հետզհետէ պակսելուն պատճառաւ, նուիրատուները և նպաստողները կը խորհին եղեր փոխադրել Գահիրէ, աւելի օգտակար ընծայելու նոյն հաստատութիւնը։

—Մեր ստացած ստոյգ տեղեկութեանց համեմատ, քաղաքիս մէջ Ս. Զատկի առթիւ այլ և այլ բարեգործական նպատակներով կատարուած հանգանակութիւնները յաջող արդիւնքներ տուած են։

Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդը կարողացած է Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ իւղագնի համար հանգանակել մասնաւորապէս մինչեւ 1200 ֆր, ուրմէ անմիջապէս վճարած է երկսեռ դպրոցներու ուսուցչաց յետ մնացած ամսականները։

Որբախնամի պնակը գոյացուցած է 40 ֆր.

Գալով Աղքատախնամին, անոր պնակներուն արդիւնքը հասած է 120 ֆր. և ի փոխարէն, սոյնչափ գումար մը Զատկի շաբթուն բաշխուած է կարօտելոց։

Դպրոցներու Սանուց ընկերութիւնն ալ անմասն և դժգոհ մնացած չէ. կ՚իմանանք թէ մինչեւ 100—120 ֆր. ալ անոր պնակը ստացած է։

Խիստ ուրախալի է արձանագրել այս ազգային տեղական իրողութիւնները։

—Պելժիոյ Անվէրս քաղաքէն կը տեղեկացնեն թէ՝ ծխախոտի վաճառականութեամբ Պրիւսէլի մէջ հաստատուած բնիկ Սամսոնցի Խերեան էֆ. կարեւոր կտակ մը ըրեր է Սսոյ վանքին։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻՒՐՔԻԱ

Մարտ 28 տէ Ստամպօլտան պա թէլէկրաֆ պիլտիրիլմիշ տիր․ եանի Րուսիա վէ Աւստրիա աթաշէ միլիթէրլէրի վէ միւլքիէ մէմուրլարըն մուավինլէրի պուկիւն Մակէդոնիայա տօղրու հարաքէթ իթմիշլէր։

—Տօվէլի էճնէպիէ քօմիսիօնը, Մաքէթօնիայը պէր վէճհի աթի սանճաքլարա թաքսիմ էթմիշլէր, եանի Աւստրիա մէմուրընա հէվալէ օլունտու Իւսկիւպ վէ էթրաֆ քասապալարը, Ռուսիա մէմուրընա Սէլանիկ վիլայէթի իլէ տէօրթ գըթա ճէնուպ քազալարը, Իթալիա մէմուրընա իսէ Մօնասթըր վիլայէթի իլէ Սոլչինճէ սանճաղը. Ֆրանսա մէմուրընա Սէրէզ սանճաղը վէ Ինկիլթէրա մէմուրընա Տրամա սանճաղը էտարէսի հէվալէ օլունմըշ տըր.

—Ստամպօլ 31 Մարտ․— Պունտան իքի կիւն էվվէլ Մուշտա էրմէնի մուրախխասը(առաջնորդ) իլէ թաղական խորհուրդըն օնպիր ազալարը տէրտօֆ օլունուպ մահպուսա իլքա օլտուլար, պունուն սէպէպի պունտան, էվվէլ Ցունան քէօյիւնտէ թիւրք ասկէրլէրին իճրա էթտիքլէրի մէզալիմտէն տօլայը էրլտըղաշիքայէթ իթմէլէրի տիր։ Պու սէպէպտէն Օրմանեան Բաթրիք հազրէթլէրի ծումաա էրթէսի կիւնիւ ագշամըսը պու մէռէլէտէն տօլայը եըլտըզա կիտուպ միւրաճաաթ իթմիշ տիր։

ՏԱԽԻԼԻԷ

Ալտըղըմըզ մալումաթանաղարէն Ս․ Զատիկ միւնասիպէթի իլէ խայր բէրվէր չիրքէթլէրիմիզ էհմիէթլի պիրհասըլաթ էլտէ իթմիշլէր։ Եէնի ինթիխապ օլունան Թաղ․ Խորհուրդն․ իլք ալտըղը աըր մէթէ չայան տըր իւղադին իչիւն թօփլատըղըլարը խանէ 1200 ֆրանգա պալիղ օլմուշ։

Որբախնամ Թապաղը 40 ֆր․ գատար հասըլաթ կէօթիւրմիշ։ Աղքատախնամ իսէ 120 ֆր․ գատար ալմըշ․ վէ տէրհալ պիր թագըմ ֆաքիրլէրէ խանէ տաղըթմըշ։

Ծումաա էրթէսի կիւնի Օսմանլը վէ Պուլկար մուրախխասլարը պէյնինտէ գարարկիր օլան մուգավէլէ թարաֆէյն իմզալանմըշ տըր։ Մուգավէլէնին պաշլըճա նօքթալարը չունլարտըն իպարէթ տիր։

1.—Պապ Ալի Մաքէթօնիանըն իւչ վիլայէթինտէ Աւստրօհունգարիա վէ րուսիա տէվլէթլէրինին թէքլիֆ էթտիքլէրի ըսլահաթը իճրա իտէճէք տիր։

2.—Բօլիթիքա միւճրիմլէրի իլէ մահքիւմ օլան վէ տավասը կէօրիւլմիւշ վէ կէօրիւլմէմիշպուլութիւն մահպուսինէ, աֆֆը ումումի, եալընըզ տինամիթ իսթիմալ իտէն միւճրիմլէրտէն մատա.

3.—Մուհաճիրլէր քէնտի վաթանլարընա ավտէտ իտէճէքլէր վէ նլարըն մալ ու էմլաքը քէնտիլէրինէ իատէ օլունաճաք տըր։

4.—Պուլկար կէօմրիւքլէրինէ գարշը գօնուլան ֆէվքէլատէ հարաքէթլէրի լավղը։

5.—Մաքէթօնիա Պուլկար միլլէթինտէն հիւքիւմէթ մէմուրիէթլէրինէ լայըք օլանլար իսթիխտամ օլունաճաքլար տըր։

6.—Պուլկար հիւքիւմէթի քէնտի մէմալիքին տախիլինտէ պուլունան քօմիթէլէրին տաղըտըլմասը վէ բսհանա տայիր սիլահ վէ միւհիմմաթ վէ միւսիլլահ չէթէլէրին հուտուտտան կէչմէսինէ մէնն իտէճէք տիր։

7.—Հուտուտլար թարաֆէյնտէն մուհաֆազա իթմէք իչիւն հէր տիւրլիւ վասայիթլէրի իճրա օլունաճաք տըր։

ՄՈՒՀԱՐԷՊԷ

Լօնտրա․ 30 մարտ․— Սէուլտան պա թէլէկրաֆ պիլտիրտիկինէ նազարէն, Քուաչու իլէ Ֆիժու արասընտա Ռուս վէ ծաբօն քարաքօլլարըն միանընտա չէտին միւսատէմէլէր օլուպ թարաֆէյն տէ կէրէք եօլիւ վէ կէրէկ եարալը բէք չօգ թէլէֆիաթ վուգու պուլմուշ տըր․ ճաբօնլըլար ֆիճույա եաղըն եէրլիշտիլէր։

Լօնտրա 30 մարտ. — Նիւչունկտան Թայմըզա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա, Մանչուրիանըն ճէնուպ թարաֆընտա, չիտտէթի պուրանտան սէլլէր հասըլ օլուպ, տէմիր խաթթը սուլար ալթընտա քալմըշ օլուպ․ չօգ եօլլար կէչիլմէզ օլմուշ, ասկէրի թէլէկրաֆլար վէ մէմալիքին հէր պիր էթրաֆտա մուխապէրաթ գաթ օլունմըշ տըր։

Բէթէրսպուրկ 31 մարտ․—Ծաբօնըն ղըրհըլարը պու սապահ Բօրթ Արթիւրէ եագլաշտըլար․ Րուս ֆիլօսը աչըգ տէնիզտէ տիւշմանը քարշըլատըլար իսէ լաքին ծաբօնիալըլարըն տօնանմասը Րուս տօնանմասընըն կէրսայէ ավտէթ իթմէսի մէճպուր իթտիլէր, պու արա Բէտրօ Բավլօվսքի ղըրհըլըսը լիմանա կիրիրքէն տէնիզ ալթընտաքի լաղըմլարըն պիրինէ թէսատիւֆ իտէրէք ղարգ օլտու, ամիրալ Մաքարօֆ իլէ պիւթիւն զապըթան վէ թայֆալար մաղրուկ օլտուլար․ եալընըզ տէօրթ զապիթ գուրթուլմուշ տըր․

Բէթէրսպուրկ 31 մարտ —րէսմի— ամիրալ Մաքարօֆ վէֆաթ իթտի․ երէնէ Քիրիլ ճիւզի եարալանմըշ տըր․—Քաբիթան Բաքօպլէֆ իքի միլադիմ, իւչ չավուշ, օթուզ իքի թայֆալար ադըր սուրէթտէ եարալանտըլար պէշ օֆիցէրլէր իլէ իքի թայֆալարըն ճէսէտլէրի պուլունտըլար։

Բէթէրսպուրկ․—մարտ 31 Րէսմի․—Մաղրուր ամիրալ Մաքարօֆըն եէրինէ, երէնէ Ուխթօմըսքի մուվաքքաթ սուրէթտէ տօնանմա ամիրալը նասպ օլընմըշ տըր։

Բէթէրսպուրկ․—31 մարտ․— րէսմի․—ամիրալ Ուխթօմըսքի 18 ատէտ ծաբօն տօնանմասը իլէ մուհարէպէյէ թութուլմուշ թաֆսիլաթ եօք տըր․

—Լօնտրա 31 մարտ Բէթէրսպուրկտան ալընան թէլէկրաֆլարա նազարէն Բէթրօ Բավլօվսքի ղըրհըլընըն թէլէֆի ահալիէ սու թէէսիր իթմիշ տիր, մաղրուր օլանլարըն մըգտարը ալթը եիւզէ պալիղ օլմուշ տըր․

Իթալիա գրալը Զարա պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ իտէրէք թէէսսիւֆինի պէյան իթմիշ տիր։ Ինկիլիզ կազէթալարըն պէյանընա կէօրէ Բէթրօ Բավլօվսքինին ղարգ օլմասը պահրէն եէնի պիր միւսատէմէտէն վուգու պուլմուշ տըր։

Լօնտրա 31 մարտ — ամիրալ Մաքարօֆըն վէֆաթը վէ Բէթրօ բավլօվսքի ղըրհըլընըն ղարգ օլմասը Բրէնս Ալէքսիէֆ թարաֆընտա պա թէլէկրաֆ Զար հազրէթլէրինէ պիլտիրիլմիշ տիր։ Ամիրալ մաքարօֆ Բէթրօ բավլօվսքի ղըրհըլընըն իչէրիսինտէ օլարագ թէքմիլ տօնանմայա քօմանտա էտիրտի։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԵՐԷՆ-ՀԱՅԵՐԷՆ-ՏԱՃԿԵՐԷՆ

Կը բաղկանայ 592 երեսներէ, պարունակելով մօտ 30,000 բառեր եւ ոճեր։ Ընտիր թուղթ, մաքուր տպագրութիւն, եւ շքեղ կազմ։

Սկիզբը, բացի Յառաջաբանէն, ունի քերականական կարեւոր Դիտողութիւններու եւ կանոններու ամփոփումը (40 երեսի չափ)։ Մէկ խօսքով բառարան մը՝ որ իր պարունակութեամբը, եւ իր չափաւոր գնովը ամենէն յարմար օժանդակը կը հանդիսանայ պուլկարերէն լեզուն սորվիլ փափաքող ամեն դասակարգի մարդոց, թէ՛ ուսանողին, թէ՛ վաճառականին եւ թէ պարզ արհեստաւորին։

ԳԻՆ 5 ՖՐԱՆՔ

Դիմել հեղինակին

ԱՍԱՏՈՒՐ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ—ՍՕՖԻԱ

ՄՐԱՀ ՍԱԼՏԻՆԷՆԻԼ

Նատէժտա Հայ․ գերս․ խումբը այս երեկոյ մեծաւ պատրաստութեամբ պիտի ներկայացնէ ըստ խնդրանաց Թատերասիրաց առաջին անգամ ըլլալով

ԳԱՄԷԼԻԱՇԱՐԴ ՏԻԿԻՆԸ

Սրտաշարժ թատերախաղ 5 արար Հեղինակ Ալէքսանդր Տիւմա որդի

ԽԵՆԴԵՐԸ

Ծիծաղաշարժ զաւեշտ 1 արար Գօմիկ հաճի Յակոբի եւ խմբին կողմէն։

Երգեր եւ պարեր Օրդ․ Ռեբեկայի եւ Օլկայի կողմէն։

Վաղը Կիւրակէ Գիշեր

ՏԱՆԸ ՊԱՏԻՒԸ

Տրամ բարոյալից 3 արար

Մօտէն օրէն պիտի ներկայացուի Հայերէն լեզուաւ։

ՀԱՒԱՏՔ, ՅՈՅՍ, ՍԷՐ,

Թատերախաղ վեց արարուած

ԹԻՒՃՃԱՐԻՅԷ

ՎԱՌՆԱ, 20 Մարտ

ՉԱԽԻՐԷ

ՊՈՒՂՏԱՅ	
Վակօն 54-59 լիպ.	6-—/11-—
Արապա 52-60 լիպ.	8—/11 20
ԱՐՓԱ ,	
Վակօն 100 քիլօ	8.40/ 8.60
Արապա 42-45 լիպ.	4 80 5-0
ԵՈՒԼԱՖ արապա 33/36 լպ.	4,20/4,80
Վակօն 100 քիլօ	9.50/9-60
ՖԱՍՈՒԼԵԱ 100 քիլօ	15/16—
Արապա 100 քիլ.	14-16
ՏԱՐԸ արապա 57/59	5,80 6,00
ՔԱԼՕԶ արապա	8-80/10-10
ՄԻՍԻՐ վակօն	7.5—7.10
ՉԱՎՏԱՐ արապա	6.60-7.20
« վակօն	6.40/6.90

Կիւնտէ 30—40 վակօն վէ 80-100 արապա կէլմէքտէ վակօն մուամէլէսի նաբօլէօն 20 ֆր. արապա մուամէլէսի նաբօլէօն 20. 80։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

Նաբօլէօն 20, 65 ֆրանք

Օսմ. լիրասը 22, 85 ալթուն ֆրանք

ՊԱԶԱՐԻՅԷ

Վառնա բիազասընտա պազգալիյ մալլէրին պու կիւնքի ֆիյաթը, ալթուն ֆրանք իլէ։

ԳԱՀՎԷ	1,80/2,21
ՇԷՔԷՐ նէմչէ	61
ՇԷՔԷՐ [քէսմէ] սանտըգ	31,80
ԲԻՐԻՆՃ Ֆիլիպէ չուվալը	39,—
» ծաբօն »	38,
» Ինկիլիզ »	26.50
» Րիզօն »	54 ֆր.
ԿԱԶ սանտըղը	10.40
ԶԷՅԹԻՆ եաղը քիլօ	80—90
ԵՈՒՄՈՒՐԹԱ 100 ատէտ	4,20—60
ԳՈՒՐՈՒ իւզիւմ	26

Одговорникъ А. Курбетиянъ

п"Взаечатницаимность„ — Варна.